

Rośliniarki (Hymenoptera: Symphyta)
w zbiorach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu.
Część 2: rodziny Argidae, Cimbicidae, Diprionidae

WIESŁAW PIOTROWSKI¹, HENRYK SZOŁTYŚ²

¹ Poleski Park Narodowy, ul. Chelmska 7/16, 22–234 Urszulin

² Brynek, Park 9, 42–690 Tworóg

ABSTRACT. Sawflies (Hymenoptera: Symphyta) in collection of the Upper Silesian Museum in Bytom. Part 2: families Argidae, Cimbicidae, Diprionidae.

This paper presents checklist of species of Argidae, Cimbicidae, Diprionidae (Hymenoptera: Symphyta) in collection of the Upper Silesian Museum in Bytom.

KEY WORDS: Argidae, Cimbicidae, Diprionidae, Upper Silesian Museum collection, Poland, Tadjykistan, Turkey, new records.

WSTĘP

Niniejsza publikacja, przedstawiająca wykaz gatunków rośliniarek z rodzin: Argidae, Cimbicidae, Diprionidae (nadrodzina Tenthredinoidea) jest kontynuacją opracowania całości Symphyta znajdujących się w zbiorach entomologicznych Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu (PIOTROWSKI, SZOŁTYŚ 2007).

Kolekcja rośliniarek z omawianych rodzin liczy 457 okazów z 51 gatunków: Argidae (230 okazów z 18 gatunków), Cimbicidae (186 z 22 gat.), Diprionidae (41 z 11 gat.). Zgromadzony zbiór jest efektem odlowów entomologicznych z lat 1883–2005, głównie z Górnego Śląska, jak również i z innych regionów Polski, prowadzonych przez: M. Baranika (BA), B. Batkę (BB), Jacka Betleję (JBet), Mariana Bielewicza (MB), R. Borka (RB), Tadeusza Bziuka (TB), Andrzeja Czyłoka (AC), Michała Dobosza (MD), Rolanda Dobosza (RD), Eberharda Dreschera (ED), Henryka Dutkę (HD), Oktawiana Dudziaka (OD), Gesinga (G), Czesława Grenia (CG), Janusza Grzywocza (JG), M. Jurka (MJ), S. Kapuścińskiego (SK), K. Karwowskiego (KK), Franza Kirscha (FK), Jana Kowalewskiego (JK), Romana Królika (RK), A. Kuderę (AK), K. Kuntzego (KK), M. Krzostka (MK), R. Mosia (RM), Andrzeja Mrowickiego (AM), A. Niezgodę (AN), Włodzimierza Nowakowskiego (WN), Hansa Nowotnego (HN), Jerzego Parusela (JP), Edwarda Palika (EP), M. Pogrzebę (MP), R. Pomykaja (RPom), M. Purgalę (MPur), S. Rabsztyna (SRN), Leona Sawkiewicz (S), Tadeusza Spaltensteina (TS), A. Studzińskiego (AST), Stanisława Szafranca (SS), Henryka Szoltyśa (HS), Jacka Szwedo (JS), Szymurę (SZ), A. Ślusarczyka (AŚ), Sergiusza Tolla (ST), ks. B. Wcisłę (BW), Damiana Wiehle (DW), Jerzego Zygmunta (JZ), Dawida Żyłę (DŻ), Waldemara Żyłę (WŻ).

Przegląd poszczególnych gatunków przedstawiono poniżej według przynależności systematycznej, podając w pierwszej kolejności dane lokalizacyjne ze Śląska, a później kolejne z innych regionów Polski. Stanowiska przyporządkowano odpowiednim regionom przyjętym w Katalogu Fauny Polski (BURAKOWSKI et al.). Dla odczytanych z etykiet niemieckich nazw miejscowości podano ich współczesne polskie odpowiedniki.

Autorzy pragną serdecznie podziękować za udostępnienie zbiorów Rolandowi Doboszowi i Waldemarowi Żyłe.

WYKAZ GATUNKÓW

Tenthredinoidea
Argidae (Obnażaczowate)*Arge berberidis* (SCHRANK, 1802)

Górny Śląsk: Brynek [CA39], 23 VIII 1994 2♀ 1♂, 10 VIII 1997 1♀, 9 VII 2003 1♀ i 26 VII 2005 1♀, leg. HS; Tworóg [CB30] 29 VII 2004 1♀, leg. HS.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Zatoka Słupiańska [FE38], 10 VIII 2006 1♀, na roślinach zielnych, leg. WŻ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Rabsztyn [CA97] 21 VII 1999 1♀, leg. HS.

Wyżyna Małopolska: Łódź Łągiewniki [CC94] 25 VI 1997 1♀, leg. WŻ.

Beskid Zachodni: Wisła [CA40] 29 VII 1996 1♂, leg. WŻ.

Występuje w południowej i środkowej Europie, na Krymie, Kaukazie, Zakaukaziu i w Małej Azji. W Polsce stwierdzono go dotychczas w kilku regionach, głównie w części południowo-wschodniej (NIEZABITOWSKI 1897; RUSZKOWSKI 1925; OBARSKI 1931a, b; CMOLUCH, PIOTROWSKI 1975; PIOTROWSKI 1998; PIOTROWSKI, SOŁTYK, KLONOWSKI 2005a).

Arge ciliaris (LINNAEUS, 1767)

Sudety Zachodnie: Wolibórz [XS10] 5 VII 1996 1♀ 1♂, leg. HS.

Bieszczady: Muczne [FV34] 4 VII 1973 1♀, leg. MB.

Gatunek palearktyczny. Znany jest z całej Polski. Z Dolnego Śląska podany z Książa koło Wałbrzycha przez DITTRICHA (1905).

Arge clavicornis (FABRICIUS, 1781)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 23 IV i 11 V 1999 3♀, leg. HS; Bytom [CA47] 31 V 1935 1♀, leg. FK; Tworóg [CB30] 14 V 2005 1♀ 1♂, leg. HS.

Podlasie, Puszcza Białowiecka, Białowieża [FD94] 1 VI 2000 1♀, leg. HS.

Beskid Wschodni: Polonia [EA62] 2 V 2000 1♀, leg. nieznan; Ustrzyki Górne [FV23] 25 V 1996 1♀, leg. HS.

Bieszczady: Wetlina [FV04] 6 VI 1969 1♂, leg. MB.

Gatunek euosyberyjski. W Polsce znany z kilku krain: Pobrzeża Bałtyku, Mazur, Wielkopolski, Podlasia i Tatr.

Arge cyanocrocea (FORSTER, 1771)

Górny Śląsk: Bytom [CA47] 1 VI 1939 1♀, leg. FK; Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48], 30 V 1995 2♀, leg. WŻ.

Dolny Śląsk: Głogówek [YA08] 10 VI 1995 1♀, leg. JG.

Nizina Mazowiecka: Teresin [DC68] 11 VI 1997 1♀, leg. HS.

Wyżyna Małopolska: Pasturka [DA69] 13 VII 1996 2♀, leg. HS; Rezerwat „Grabowiec” [DA79] 13 VI 1995 1♀, leg. WŻ.

Beskid Zachodni: Góra Mędralowa [CV89] 8 VII 1995 1♀, leg. HS.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Gawrych [FE38] 18 VII 2001 1♀, leg. WŻ.

Okazy spoza Polski:

Turcja, prowincja Adana (37°09'N/ 36°34'E) Hasanbeyli 20–25 V 2001 1♀, leg. RD; prowincja Burdur (37°35'N/ 30°26'E) Celtikci Beli 18 V 2005 1♀, leg. RD.

Występuje w Europie, na Krymie, Kaukazie, w Turkmieni, Palestynie, północnej Persji, Syrii i Małej Azji. W Polsce stwierdzono go dotychczas na Podlasiu, w Puszczy Białowieckiej, na Polcsiu, Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej, Roztoczu, Beskidzie Zachodnim i w Pieninach (HUFLEJT 1976, 2001; NIEZABITOWSKI 1899; PIOTROWSKI 1998; PIOTROWSKI, SOŁTYK, KLONOWSKI 2005).

Arge dimidiata (FALLEN, 1808)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 28 VII 1996 1♂, leg. HS.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Cimochowizna [FE39] 20 VII 2001 1♀, leg. WŻ.

Gatunek palearktyczny związany z brzożami. W Polsce znany głównie ze wschodnich jej regionów.

Arge enodis (LINNAEUS, 1767)

Górny Śląsk: Rudziniec [CA18] 26 VII 1994 1♂, leg. WŻ; Brynek [CA39] 28 VII 1996 1♀, leg. HS; Bytom [CA47] 28 VIII 1927 1♀, leg. ED, 27 VII 1996 1♀, leg. WŻ; Ligota Wielka [CA53] 16 VIII 1937 1♀, leg. ED; Brzezinka k. Oświęcimia [CA74] 25 V 1928 1♀, leg. HN.

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67] 1 VII 1997 1♀, leg. CG.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Zatoka Słupińska [FE38] 23 VII 2001 1♀, leg. WŻ.

Dolny Śląsk: Góra Świętej Anny [BA09] 27 V 1931 1♀, leg. HN; Bardo Śląskie [XR28] 22 VI 1926 1♂, leg. ED; Kuźnica [XT70] 25 VI 1996 1♀, leg. RD.

Wyżyna Małopolska: Skowronno [DA79] 15 VII 1996 1♀, leg. WŻ.

Beskid Zachodni: Wisła [CA40] 27 VII 1995 1♀, leg. WŻ; Ponice k. Rabki [DV29], 27 VII 1997 2♀ i 13 VII 1999 1♂ 3♀, leg. WŻ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojcowski Park Narodowy, Ojców [DA16] 30 VII 1999 1♀, leg. WŻ,

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy, Wołosate [FV23] 5 VI 1999 1♂, leg. RD.

Gatunek ten rozprzestrzeniony jest w południowej i środkowej Europie, północnym Kaukazie, Persji, na Syberii, Gruzji, Japonii i w Azji Mniejszej. W Polsce znany jest z większości krain.

Arge gracilicornis (KLUG, 1814)

Górny Śląsk: Rudziniec [CA18] 26 VII 1994 1♂, leg. WŻ; Brynek [CA39], 27 VII 1996 1♀, 11 V 1♂ i 3 VIII 1999 1♂, 15 VI 2000 1♀, 30 V 1♀, 2 VI 1♂ 1♀ i 15 VII 2002 2♂, leg. HS; Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48] 30 V 1995 1♂, leg. WŻ.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Zatoka Słupińska [FE38] 27 VII 2001 1♀, leg. WŻ.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Głuchów [WT64] 3 VII 1996 1♀, leg. CG.

Nizina Mazowiecka: Teresin [DC68] 11 VI 1997 1♀, leg. HS.

Podlasie, Puszcza Białowieża: Białowieża [FD85] 21 VII 1995 1♀, leg. RD.

Dolny Śląsk: rezerwat „Leśna Woda” [XS74] 7 VI 1998 1♂, leg. HS.

Wyżyna Małopolska: Ładzin [CB66] 16 VII 2004 1♂, leg. HS; Pasturka [DA69] 13 VII 1996 2♂ 1♀, leg. HS; rezerwat „Skorocice” [DA78] 30 VII 1997 1♀, leg. HS.

Sudety Zachodnie: Karkonoski Park Narodowy, Jagniątków [WS42] 21 V 1921 1♀, leg. G.

Beskid Zachodni: Wisłoka Czarne [CV59] 17 VIII 1996 1♀, leg. HS, 26 VII 1997 1♂ i 1♀, leg. WŻ, 28 VI 1999 1♀ i 1♂, leg. HS; Istebna [CV49] 26 VII 1997 1♀, HS; Ponice [DV29] 14 VII 1999 2♂ i 1♀, leg. WŻ.

Okaz spoza Polski:

Tadżykistan, Czyldara 19 VI 1990 1♂, leg. AC.

Gatunek palearktyczny. Prawdopodobnie występuje w całej Polsce.

Arge melanochroa (GMELIN, 1790)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 2 VII 1994 1♂ i 20 VI 2002 1♀, leg. HS; Bytom [CA47], 21 VII 1996 1♂ oraz 13 i 15 VII 1997 1♂ 1♀, leg. WŻ.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Zielonka [XU42] 15 VII 1988 1♀, leg. KK.

Wyżyna Małopolska: rezerwat „Polana Polichno” [DA69] 20 VI 1995 1♂ 1♀, leg. WŻ; rezerwat „Grabowiec” [DA79] 18 VI 1995 1♀, leg. WŻ.

Sudety Zachodnie: Wolibórz [XS10] 5 VII 1996 1♀, leg. HS.

Okazy spoza Polski:

Turcja, prowincja Ankara (40°14'N/ 32°41'E) Kazan (1300m n.p.m.) 5 VI 2004 1♀, leg. RD; prowincja Adiyaman (37°58'N/ 38°44'E) szczyt Nemrut Dağı N. R. 28 VII 2004 1♀, na wysokości 1682 m przy drodze ze szczytu, leg. RD.

Gatunek szeroko rozpowszechniony w Palearktyce. W Polsce znany głównie z regionów wschodnich i południowych.

Arge metalica (KLUG, 1834)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 21 VI 1997 1♂ i 16 VII 1998 1♀, leg. HS; Koszęcin [CB41] 19 VII 1998 1♀, leg. HS.

Gatunek palearktyczny. W Polsce dotychczas stwierdzony był na Polesiu przez PIOTROWSKIEGO (1998) i białoruskiej części Puszczy Białowieżskiej przez BISCHOFFA (1925)

Arge nigripes (RETZIUS, 1783)

Górny Śląsk: Bytom [CA47] 21 VII 1996 1♂, leg. WŻ.

Podlasie, Puszcza Białowieńska: Białowieża [FD85] 15 VII 1995 1♂, leg. RD.

Wyżyna Małopolska: rezerwat „Skorocice” [DA78] 30 VII 1997 1♂3♀, leg. HS.

Beskid Zachodni: Pilsko [CV78] 6 VII 1994 1♀, leg. HS.

Gatunek palearktyczny. W Polsce znany z większości krain.

Arge ochropus (GMELIN, 1790)

Górny Śląsk: Bytom [CA47] 1 VII 1942 1♀, leg. FK; Ligota Wielka [CA53] 15 VIII 1929 2♀, leg. FK.

Pojezierze Pomorskie: Mokre [WV12] 29 VI 1932 1♀, leg. MK.

Wyżyna Małopolska: rezerwat „Krzyżanowice” [DA79] 13 VII 1996 1♀, leg. JG; Jedlnia k. Radomia [EC20], 6 i 7 VI 1995 2♀ 1♂, leg. HS.

Gatunek palearktyczny. W Polsce znany z większości krain.

Arge pagana (PANZER, 1798)

Górny Śląsk: Rudziniec [CA18] 26 VII 1994 1♀, leg. WŻ; Brynek [CA39] 26 VII 1993 3♀, 10 VIII 1997 1♀ i 3 VIII 1999 1♀, leg. HS.

Dolny Śląsk: Bardo Śląskie [XR28] 25 VII 1930 1♂, leg. FK.

Wyżyna Małopolska: Gaj k. Przedborza [DB25] 9 VIII 1997 1♂, leg. WŻ.

Beskid Zachodni: Wisiełka Czarne [CV59] 26 VI 1999 1♂, leg. HS; Góra Mędralowa [CV89] 8 VII 1995 1♂, leg. HS; Ponice [DV29] 12 VII 1999 2♀, leg. WŻ.

Sudety Zachodnie: Wolibórz [XS10], 5 VII 1996 2♀, leg. HS; Wojciechów [WS44] 10 VIII 1948 1♀, leg. HN.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojcowski Park Narodowy, Ojców [DA16] 30 VII 1999 1♀, leg. WŻ.

Gatunek palearktyczny. W Polsce znany jest z kilku krain.

Arge pleuritica (KLUG, 1834)

Turcja, prowincja Burdur (37°35'N/ 30°26'E) Celtikci Beli 18 V 2005 1♂, leg. RD.

Gatunek znany jest z południowej Europy, Krymu, Kaukazu, Zakaukazia, Małej Azji i Uzbekistanu. W Polsce nie występuje.

Arge pullata (ZADDACH, 1859)

Wyżyna Małopolska: rezerwat „Skorocice” [DA78] 30 VII 1997 1♂2♀, leg. HS.

Gatunek znany z południowej i środkowej Europy oraz Kaukazu. W Polsce dotychczas stwierdzony z Pobreża Bałtyku (PIOTROWSKI, SOŁTYK, KLONOWSKI 2005).

Arge rustica (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 28 VII 1996 1♂2♀, 30 V i 2 VI 2002 4♀, leg. HS; Bytom [CA47] 25 VII 1929 1♀1♂, leg. HN; 1 VII 1942 1♀1♂, leg. FK, 21 VII 1996 1♀, leg. WŻ; Mysłowice [CA66] 16 VII 2004 3♂, leg. HS.

Dolny Śląsk: Góra Świętej Anny [BA09] 25 VII 1927 3♀, leg. HN.

Podlasie, Puszcza Białowieńska: Białowieża [FD85] 16 VII 1995 2♀, leg. RD.

Wyżyna Małopolska: Pasturka k. Pińczowa [DA69] 13 VII 1996 1♀, leg. WŻ.; rezerwat „Polana Polichno” [DA69] 15 VII 1996 1♀, leg. HS; rezerwat „Grabowiec” [DA69] 12 VII 1996 1♀, leg. WŻ.

Beskid Zachodni: Wisiełka Czarne [CV59] 28 VI 1999 1♀, leg. HS.

Okazy spoza Polski:

Turcja, prowincja Bingöl (38°56'N/ 40°13'E) Kurucu Gecidi 1750 m n.p.m. 9 VI 2004 1♀, leg. RD; prowincja Adana (37°09'N/ 36°34'E) Hasanbeyli 20–25 V 2004 2♀, leg. RD.

Obnazacz ten swoim zasięgiem geograficznym obejmuje zachodnią i południową Europę, Kaukaz, Zakaukazie, Syberię i Małą Azję. W Polsce dotychczas złowiono go na Podlasiu w Puszczy Białowieńskiej (BISCHOFF 1925), Polesiu (PIOTROWSKI 1998), Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej (PIOTROWSKI, SOŁTYK, KLONOWSKI 2005) i Beskidzie Zachodnim (NIEZABITOWSKI 1897).

Arge ustulata (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Rudziniec [CA18] 26 VII 1994 1♀, leg. WŻ; Tworóg [CB30] 18 VII 1999 1♀ i 16 V 2005 1♀, leg. HS; Lubliniec [CB31] 8 VI 1994 2♀, leg. RD; Brynek [CA39] 8 VIII 1929 1♂, leg. HN, 18

- VII 1996 1♀, 23 VI 1♂, 11 VIII 1997 1♀, 28 IV 1998 1♀, 10 VII 2004 2♀ i 22 VI 2005 1♂, leg. HS; Bytom [CA47] 20 VI 1927 1♂, leg. HN, 12 VI 1942 1♀, leg. FK, 13 VII 1994 2♀, 25 VIII 1995 1♀ i 21 VII 1996 1♀, leg. WŻ; Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48] 18 VI 1994 1♂, 12 VIII 2001 1♀, leg. WŻ; Bytom Dąbrowa Miejska [CA48] 26 VII 2003 3♀, leg. WŻ; Świerkianiec [CA58] 6 VIII 2003 1♀, leg. WŻ; Bukowno k. Olkusza [CA86] 19 VII 1994 1♀, leg. WŻ.
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Głuchów [WT64] 3 VII 1996 2♀, leg. CG.
- Podlasie, Puszcza Białowieża: Białowieża [FD85] 15 VII 4♀ i 20 VII 1995 2♀, 1♂, leg. RD; Białowieża Century [FD94] 1 VI 2000 1♂, leg. HS.
- Pojezierze Mazurskie: Splaty [DE95] 19 VII 1999 3♀, leg. RD; Wigierski Park Narodowy, Gawrych [FE38] 18 VII 2001 1♀; Zatoka Słupińska [FE38] 23 VII 2001 4♀, 4♂; Krzywe [FE39] 19 VII 2001 1♀, leg. WŻ.
- Wyżyna Małopolska: rezerwat „Polana Polichno” [DA69] 11 VII 1♂ i 15 VII 1996 1♀, leg. WŻ; Pa-sturka k. Pińczowa [DA69] 13 VII 1996 2♀, leg. WŻ; rezerwat „Grabowiec” [DA69] 12 VII 1996 1♀, leg. WŻ.
- Nizina Sandomierska: Wierzchosowice [DA84] 5 VIII 1998 1♀, leg. WŻ.
- Beskid Zachodni: Wisła [CA40] 29 VII 1996 1♀, leg. WŻ; Wisielka Czarne [CV59] 28 VI 1999 1♀2♂, leg. HS; Jeleśnia [CA70] 4 VII 1994 1♀, leg. WŻ; Góra Mędralowa [CV89] 8 VII 1995 1♀, leg. HS; Koszarawa [CV99] 5 VII 1994 1♂, leg. WŻ.
- Sudety Zachodnie: Wolibórz [XS10] 5 VII 1996 1♀, 1♂, leg. HS.
- Kotlina Nowotarska: Jurgów [DV36] 18 VII 1999 1♀, leg. WŻ.
- Okaz spoza Polski:
Turcja, prowincja Adana (37°07'N/ 36°35'E) Hasanbeyli 5–6 VI 2005 1♂, leg. RD.
Gatunek holarktyczny. Występuje pospolicie w całej Polsce.

Aprosthema melanurum (KLUG, 1814)

Górny Śląsk: Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48] 16 VII 1992 1♀, leg. WŻ.

Aprosthema melanurum f. instrata (ZADDACH, 1859)

Wyżyna Małopolska: Skowronno [DA69] 18 VI 1995 1♂, leg. WŻ.

A. melanurum (KLUG) jest gatunkiem eurosyberyjskim. Posiada kilka form wyróżnionych na podstawie ubarwienia samców, ich stopnia zaczerpnięcia pierwszych pięciu tergitów rdzawego odwłoka, Ermolenko [1975]. Gatunkiem żywicielskim tej rośliniarki jest groszek *Lathyrus* spp. Dotychczas w Polsce łowiono go na Dolnym Śląsku w okolicach Wałbrzycha DITTRICH (1905), Pienin HUFLEJT (1976) i na Podlasiu w Poleskim Parku Narodowym (PIOTROWSKI, SOŁTYK, KLONOWSKI 2005).

Forma *A. melanurum f. instrata* (ZADDACH, 1859) dotychczas nie była odnotowana w Polsce. Znane są jej stanowiska z środkowej Europy: Szwecji, Niemiec, Austrii i z okolic Władimirsk w Rosji (GUSSAKOVSKIJ 1935). Na Ukrainie formę tę łowiono w górach Krymu w dolinie rzeki Kaczej oraz w rejonie Bachczysaraju (ERMOLENKO 1975).

Sterictiphora geminata (GMELIN, 1790)

Ligota Dolna [BA99] 1 V 1993 1♂, leg. JG.

Gatunek spotykany w Europie południowej i centralnej oraz na Kaukazie. W Polsce znany z Krakowa (NIEZABITOWSKI 1897).

Cimbicidae [Bryzgunowate]

Abia candens KONOW, 1887

Dolny Śląsk: Ligota Wielka [XS67] 5 VII 1914 1♂, leg. ED.

Sudety Zachodnie: Podgórniki k. Złotoryi [WS 66] 8 VII 1883 1♂, leg. ED.

Beskid Wschodni: Wola Michowa [EV 85] 23 VII 1991 1♀, leg. RD.

Bieszczady: Muczne [FV24] 27 VI 1973 1♀, 7 VII 1973 4♀; Bukowe Berdo [FV24] 12 VII 1973 1♀, leg. MB; Wołosate [FV23] 6 VI 1999 2♀, leg. RD.

Gatunek znany z Belgii, Niemiec, Ukrainy. W Polsce ostatnio odnotowany w Bieszczadach (WIŚNIEWSKI 2000).

***Abia fulgens* ZADDACH, 1863**

Bieszczady: Ustrzyki Górne [FV 23] 24–27 V 1996 1♂, Leg. HS.

Znany z Niemiec i Ukrainy. W Polsce występuje w jej południowych krainach; na Dolnym Śląsku (DITTRICH 1905), w Pieninach (OBARSKI 1931b, HUFLEJT 1976) i w Bieszczadach (WIŚNIEWSKI 2000).

***Abia nitens* (LINNAEUS, 1758)**

Górny Śląsk: Szymiszów pow. Strzelce [CA09] bez daty 1♂; Kamieniec Śląski [CA09] 16 VII 1929 1♂, leg. HN.

Wyżyna Małopolska: Kozubów [DA68] 21 VI 1995 2♂, leg. JS; Krzyżanowice [DA69] 16 VI 1995 1♀ i 1♂, 13 VII 1996 1♂ 1♀ i 29 VII 1997 2♂ 2♀, leg. HS, 13 VII 1996 7♂, leg. WŻ i HS, 16 VI 1999 1♀, leg. RD; Wiślica koło Buska [DA78] 1 VI 2000 1♂, leg. RD; Skorocice [DA78] 14 VII 1996 1♂, leg. JG i 1♀, leg. RD, 30 VII 1997 1♂, leg. HS.

Bieszczady: Krzemień [FV14] 12 VII 1973 1♀, leg. MB.

Gatunek europejski. Łowiono go między innymi na Łotwie, Ukrainie w Niemczech. W Polsce Znany z Wielkopolski (SZULCZEWSKI 1922), Mazowsza (OBARSKI 1931b) i Niziny Sandomierskiej (NIEZABITOWSKI 1897).

***Abia plana* BENSON, 1954**

Bieszczady: Wielka Rawka k. Ustrzyk Górnych [FV13] 24 VII 1971 2♀ i 2♂, blisko szczytu na wysokości około 1303m n.p.m.; Krzemień [FV14], 12 VII 1973 6♂, w części podszczytowej na kwiatach *Veratrum album* L. na wysokości około 1330m n.p.m.; Bukowe Berdo [FV24] 12 VII 1973 1♀, leg. MB.

Gatunek dotychczas znany jest z Rumuni i Polski. W Polsce łowiono go w Bieszczadach (HUFLEJT 1997).

***Abia sericea* (LINNAEUS, 1767)**

Górny Śląsk: Bytom [CA47] 12 VII 1932 1♀, leg. nieznanymi, det. S. Kapuściński.

Dolny Śląsk: Ligota Wielka [XS67] 20 VII 1929 1♀, leg. HD.

Gatunek eurokaski. W Polsce łowiono go w Sandomierzu (OBARSKI 1931b) w Pieninach i Tatrach (NIEZABITOWSKI 1897, 1899).

***Amasis concinna* STEIN, 1876**

Turcja, prowincja Icel (36°45'N/ 34°08'E) Aydinlar ad. Erdemli, 9–11 VI 2005 1♀, złowiono w lesie cedrowym na wysokości 1390 m, leg. RD.

Występuje w południowej Europie, Turcji, Małej Azji i Zakaukaziu (GUSSAKOVSKIJ 1947).

***Amasis crassicornis* (ROSSI, 1790)**

Turcja, prowincja Izmir (38°25'N/ 28°05'E) Boz Dağ na N od Odemis, 12 V 2005 1♀, złowiono na wysokości 853 m n.p.m., leg. RD.

Gatunek znany z zachodniej i południowej Europy i Zakaukazia (GUSSAKOVSKIJ 1947).

***Amasis mauritanica* GUSSAKOVSKIJ, 1947**

Turcja, prowincja Ankara (40°20'N/ 32°45'E) Pazar ad. 20km SE Kizilcahamam, 20–21 VI 2000 1♀, leg. RD; prowincja Ankara (40°37'N/ 32°31'E) 20km na NW od Kizilcahamam, 6 VI 2004 2♀, złowiony na wysokości 1360 m n.p.m., leg. RD.

Gatunek ten GUSSAKOVSKIJ (1947) podaje z Andaluzji.

***Amasis orientalis* KONOW, 1898**

Turcja, prowincja Adiyaman (37°57'N/ 38°44'E) masyw szczytu Nemrut Dağı, 17–19 V 2001 1♀, leg. RD.

Znany jest z rejonu Mezopotanii (GUSSAKOVSKIJ 1947).

***Cimbex connata* (SCHRANK, 1776)**

Górny Śląsk: Pogrzebień k. Raciborza [CA05] 28 VII 1930 1♀, leg. BW; Tarnowskie Góry [CA48] V 1909 i V 1914 2♀, leg. nieznanymi; Kochłowice [CA56] 17 VI 1980 1♀, leg. JK.

Dolny Śląsk: Oborniki Śląskie [XS38] 17 VI 1968 1♀; Wrocław [XS46] 9 VII 1970 1♀, leg. TS.

Pojezierze Mazurskie: Sąpląty [DE95] 13 VII 1999 1♀, leg. RD.
 Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Milicz [XT51] 9 VI 1971 1♀, leg. TS.
 Roztocze: Hamernia [FA48] 28 VII 1982 1♀, leg. KK.
 Beskid Zachodni: Skawica [CA90] 1 VII 1995 1♀, 30 VII 1998 1♀, leg. SS; Tynec k. Krakowa [DA14] 13 VI 1977 1♀, leg. MP; Nowy Sącz [DV79] 24 VII 1♀, leg. nieznanymi; Dolina Pustaw koło Krynicy [DV97] 22 VII 1995 1♀, leg. RK.
 Bieszczady: Cisna [EV94] 15 VII 1967 1♀, leg. MB.
 Gatunek występujący w Europie, na Syberii i Zachodnim Kaukazie. Związany jest z olszą. W Polsce łowiono go głównie w pasie wyżyn środkowopolskich.

Cimbex fagi (ZADDACH in BRISCHKE et ZADDACH, 1863)

Górny Śląsk: Bytom [CA48], bez daty, 1♂, leg. FK.
 Dolny Śląsk: Szymiszów k. Opola [XS81] 16 V 1928 1♂, leg. FK.
 Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67] 3 VI 1998 1♀, leg. HS.
 Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: rezerwat „Parkowe” k. Janowa [CB81] 18 VI 2000 1♀, leg. JZ.
 Beskid Zachodni: Zawoja [CA90] 24 VI 1996 1♀, leg. RB, Babiogórski Park Narodowy, Babia Góra [CV99] 12 VI 1992 1♂, leg. JP.
 Bieszczady: Smerk [FV04] 6 VI 1968 1♂, leg. MB; Ustrzyki Górne [FV23] 24–27 V 1986 1♂, 25 V 1996 1♀, leg. HS.
 Gatunek europejski związany z zasięgiem buka *Fagus sylvatica* L. W Polsce dotychczas spotykany z Beskidu Zachodniego i Wschodniego, z Bieszczad (STOCKI 1998, KOSIBOWICZ 2000).

Cimbex femorata (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Brzezine k. Raciborza [CA04] 17 VI 1930 1♀, leg. BW; Pogrzebień k. Raciborza [CA05] 4 VIII 1934 1♀, leg. BW; Zalesie [CA 08] 14 VII 1997 1♀, leg. BA; Brynek [CA39] 10 V 1993 2♀, leg. DW; Bytom [CA47] 2 V 1930 1♀, leg. BW i 1 VIII 1930 1♀, leg. HN oraz 16 VI 1955 1♀, leg. MB; Tarnowskie Góry [CA48] 5 V 1910 3♀, leg. nieznanymi; Ruda Śląska Kochłowice [CA56] 19 VI 1962 1♂, 5 V 1977 1♂, leg. JK, 12 V 1996 1♀, leg. AM; Chorzów [CA57] 12 VI 1977 1♀, leg. BB; Świerkłaniec [CA58] 6 VIII 2003 1♀, leg. WŻ; Brzezinka k. Oświęcimia [CA64] V 1946 1♀, leg. nieznanymi; Panki Śląskie [CB43] 5 V 1973 1♂, leg. JK; Jaciska [CB43] 7 II 1997 1♀, leg. AŚ.
 Wzgórze Trzebnickie: Trzebnica [XS38] 5 V 1968 1♂, leg. TS.
 Dolny Śląsk: Wołów [XS18] 3 VI 1970 1♀, leg. TS; Ligota Wielka [XS67] 10 VI 1906 1♀, 10 VI 1909 1♂ i 14 VI 1930 1♂, leg. ED; Łubne [XR49] 16 IV 1960 1♀, leg. TS; Wrocław [XS46] 9 V 1970 1♀, leg. TS.
 Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz [CD08] 19 VI 1931 1♀, leg. ST; Zielonka [XU42] 15 VII 1988 1♀, leg. KK.
 Nizina Sandomierska: Puszcza Niepołomska, rezerwat „Chobot” [DA54] 10 VI 1996 1♀, leg. RB.
 Beskid Wschodni: Leszczawa Dolna [FA00] 23 V 1963 1♀, leg. MB.
 Gatunek palearktyczny. W całej Polsce pospolity.

Cimbex lutea (LINNAEUS, 1758)

Dolny Śląsk: Ligota Wielka [XS67] 2 VI 1905 1♂, leg. ED.
 Gatunek palearktyczny. W Polsce znany z kilku stanowisk.

Corynis crassicornis (ROSSI, 1790)

Górny Śląsk: Zbrosławice [CA48] 11 VI 1926 1♀ 1♂, leg. HN; dane nieczytelne 1910 1♀, leg. ED.
 Gatunek euro-kaukaski. Znany między innymi z Niemiec i Ukrainy. Z Polski wymieniony w wykazie błonkówek przez HUFLEJTA (1997).

Parabia aenea (KŁUG, 1829)

Górny Śląsk: Chorzów [CA47] 7 V 1998 1♀, leg. HS.
 Zasięg geograficzny tego gatunku obejmuje Europę, Kaukaz i Zachodnią Syberię. W Polsce był łowiony w Pieninach (WIERZEJSKI 1868, HUFLEJT 1976).

Pseudoclavellaria amerinae (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Podgrzebień koło Raciborza [CA05] 10 V 1937 1♂, leg. BW.

Dolny Śląsk: Oborniki [XS38] 11 VI 1968 1♂, leg. TS; Wrocław [XS46] 9 V 1950 1♀, leg. TS; Ligota Polska [XS78] 22 V 1922 1♀, leg. ED.

Nizina Wielkopolsko Kujawska: Okolice Poznania [XT29] 12 V 1961 (jeden okaz bez daty) 2♂, leg. AST (drugi okaz bez nazwiska łowcy).

Okazy spoza Polski:

Turcja, prowincja Adana (37°09'N/ 36°34'E) Hasanbeyli 9 V 1998 1♂ znaleziony martwy okaz, leg. RK; prowincja Kütahya (39°18'N/ 30°04'E) okolica [16km na SE] Kütahya, 1♀, złowiono na 1080 m n.p.m., leg. RD.

Gatunek palearktyczny. Występuje prawdopodobnie w całej Polsce.

Trichiosoma aenescens GUSSAKOVSKIJ, 1947

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67] 3 VI 1998 1♀, leg. HS.

Dolny Śląsk: Środa Śląska [XS16] 9 V 1968 1♂, leg. TS; Wołów [XS18] 3VI 1970 1♂, leg. TS.

Wzgórza Trzebnickie: Trzebnica [XS38] 5 VI 1968 1♂, leg. TS.

Pieniny: N–two Krościenko [DV57]: VIII 1987 1♀, leg. SS.

Gatunek eurosyberyjski. W Polsce podany z okolic Augustowa (HUFLEJT 1997).

Trichiosoma latreillii LEACH, 1817

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 11 V 1998 1♂, leg. HS.

Dolny Śląsk: Sobótka [XS23] 12 V 1968 1♀, leg. TS.

Beskid Zachodni: Ponice k. Rabki [DV29] 17 VII 1997 1♂, leg. WŻ.

Gatunek palearktyczny. Z Polski wymieniony w wykazie błonkówek (HUFLEJT 1997).

Trichiosoma lucorum (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Ruda Śląska [CA47] 5 V 1995 1♀, leg. AM; Brynek [CA39] 8 V 1♀ i 11 VI 1994 1♂, 13 V

1997 2♀ oraz 3 V 1998 1♂, leg. HS; Tarnowskie Góry [CA48] V 1910 1♂, leg. nieznanzy; Bezechle-

bie [CA48] 7 VI 1930 1♀, leg. HN; Bytom [CA47] 20 V 1929 1♀, 25 II 1932 7♂ i 1 III 1932 1♂

oraz 23 II 1♀ i 21 III 1935 1♂, leg. FK; Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48] 2 V 1999 1♀, leg. HS;

Kochłowice [CA56] 5 V 1977 1♀, leg. JK; Zawiercie [CA89] 18 V 1996 1♀, leg. WN.

Dolny Śląsk: Lubnów [XR49], 4 IV 1960 1♂, leg. TS, Ligota Wielka [XS67] 5 III 1922 1♀, leg. ED.

Beskid Zachodni: Skowron [DA69] 18 VI 1995 1♂, leg. RD; prawdopodobnie z Bielsko Biała [CA61] 27 V 1995 1♂, leg. nieznanzy.

Gatunek palearktyczny. Prawdopodobnie występuje we wszystkich regionach Polski. Jest dość pospolitym gatunkiem.

Trichiosoma sorbi HARTIG, 1840

Sudety Zachodnie: Polanica [XR08] 4 VI 1987 1♀, leg. KK.

Gatunek europejsko-zachodniosyberyjski. W Polsce znany z Wyżyny Lubelskiej (OBARSKI 1931a).

Trichiosoma vitellinae (LINNAEUS, 1761)

Górny Śląsk: Bytom, rezerwat „Segiet” [CA48] 26 V 1993 2♂, leg. RD; Brynek [CA39] 21 V 1996 1♂, leg. SRN; Kochłowice [CA56] 15 VI 1964 1♀, 15 V 1974 1♂, leg. JK; Tworóg [CB30] 3 V 2005 1♂, leg. HS.

Dolny Śląsk: Oborniki [XS38] 11 VI 1968 1♂, leg. TS.

Pobrzeże Bałtyku: Międzyzdroje [VV67] 1 VII 1997 1♀, leg. CG.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Miłicz [XT51] 9 VI 1971 2♂, leg. TS.

Bieszczady: Jabłonki [EV95] 15 VII 1962 1♂, leg. MB; Zatwardnica [FV05], 17 VII 1969 1♂, leg. MB.

Gatunek europejsko-zachodniosyberyjski. Prawdopodobnie występuje w całej Polsce.

Zaraea fasciata (LINNAEUS, 1758)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 21 VII 1996 1♀ i 2 VI 2002 1♀, leg. HS.

Dolny Śląsk: Ligota Wielka [XS67] 4 V 1920 1♀, leg. ED; Brynek [CA39] 20 VI 1994 1♀, leg. HS.

Pojezierze Mazurskie: Wigierski Park Narodowy, Zatoka Słupińska [FE38], 23 VII 1♀ i 27 VII 2001 2♀, leg. WŻ.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Klucze [CA97] 20 VII 1999 1♀, leg. HS.

Beskid Zachodni: Wisetka Czarne [CV59], 24 VIII 1996 1♀, leg. WŻ; Szczawnica, Palenica [DV67] 28 V 1995 1♀, leg. RD; Ponice [DV29] 22 VII 1999 1♀, leg. WŻ.

Kotlina Nowotarska: Jurgów [DV36] 2 VIII 2000 1♀, leg. WŻ.

Pieniny: Pieniński Potok [DV57] 6 VI 1997 2♀, leg. RD.

Bieszczady: Zatwarnica [FV05] 10 VII 1971 1♀, MB.

Gatunek eurosyberyjski. W Polsce znany z kilkunastu stanowisk rozproszonych w całym kraju. Częściej spotykany na południu.

Diprionidae (Borecznikowate)

Diprion similis (HARTIG, 1837)

Górny Śląsk: Lubliniec [CB21] 9 VII 1993 1♀, leg. MD; Brynek [CA39] 24 VII 1999 1♀ hod., leg. HS.

W Polsce występuje masowo. Pojawia się samodzielnie lub z innymi gatunkami boreczników, najczęściej z *Diprion pini* (L.).

Gilpinia frutetorum (FABRICIUS, 1793)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 25 IV 1994 1♀, 28 VII 1995 1♂ 1♀, 7 V 1996 1♀ i 9 V 1997 2♀, leg. HS; Lubliniec [CB21] 26 IV 1994 1♀, leg. RD.

Pobrzeże Bałtyku: Sarbinowo [WA61] 8–18 VIII 1995 1♀, leg. JBet; Karwia [CF28] 17 VI 1996 1♀, leg. RD; Jastarnia [CF46] 20 VI 1998 1♀, leg. RD.

Wyżyna Małopolska: Skowronno [DA69] 18 VI 1995 1♀, leg. WŻ.

Znany z całej Polski. Jest gatunkiem bardzo pospolitym. Do masowych rozrodów dochodzi bardzo rzadko (GÓRNAŚ 1994).

Gilpinia bercyniae (HARTIG, 1837)

Górny Śląsk: Bytom [CA57] 20 VI 1940 1♂, leg. FK.

Puszcza Białowieża: Białowieża [FD85] 13 VII 1♀, 16 VII 1♀ i 21 VII 1995 1♀, leg. RD.

Sudety Wschodnie: Międzygórze [XR26] 2 VI 1999 1♀, leg. HS.

Gatunek rzadko spotykany w Polsce, związany z drzewostanami świerkowymi. Przez niektórych autorów uważany jest za synonim *Gilpinia polytoma* (HTG.) (GÓRNAŚ 1994).

Gilpinia laricis (JURINE, 1807)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 1 IV 1997 1♂, leg. HS.

W Polsce występuje dość rzadko, tylko razem, pojedynczo, z innymi gatunkami boreczników (GÓRNAŚ 1994).

Gilpinia pallida (KLUK, 1812)

Górny Śląsk: Tworóg [CB30] 17 VII 1♀ hod., 18 VII 1♀, 28 VII 2♂ hod. i 29 VII 1999 1♂ hod. oraz 15 IV 2000 1♂ i 12 VIII 2005 1♀, leg. HS.

W Polsce pospolity, dość często znany z nagłych masowych pojawów.

Gilpinia polytoma (HARTIG, 1837)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 15 V 1996 1♀; Tworóg [CB30] 15 IV 2000 1♀, leg. HS.

Puszcza Białowieża: Białowieża [FD85] 16 VII 1995 1♀, leg. RD.

Beskid Zachodni: Babia Góra [CV89] 31 VII 1990 1♀, leg. RD.

W Polsce pojawia się sporadycznie. Związany jest z drzewostanami borów świerkowych.

Gilpinia socia (KLUK, 1812)

Górny Śląsk: Świerklaniec [CA58] 5 V 1999 1♀, leg. RPom.

Dość rzadko spotykany gatunek w Polsce. Zwykle występuje z innymi gatunkami boreczników sosnowych.

Gilpinia variegata (HARTIG, 1837)

Górny Śląsk: Tworóg [CB30] 1 V 1♀ i 26 VII 1999 1♀, leg. HS.

Pobrzeże Bałtyku: Jastarnia [CF46] 20 VI 1998 1♂, leg. RD.

W Polsce dość rzadko spotykany lokalnie. Zwykle występuje pojedynczo z innymi gatunkami boreczników sosnowych. W okresie powojennym masowo, lecz krótkotrwale i na małych powierzchniach pojawił się borach sosnowych w skrajnie niekorzystnych warunkach siedliskowych (GÓRNAŚ 1994).

Gilpinia virens (KLUG, 1829)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 1 V 1998 1♀, leg. HS; Tworóg [CB30] 27 IV 1998 1♀, leg. HS; Koszęcin [CB 41] 19 VII 1998 1♂, leg. HS.

Pobrzeże Bałtyku: Jastarnia [CF46] 20 VI 1998 1♀, leg. RD.

W Polsce spotykany dość często i niekiedy licznie. Występuje z innymi gatunkami boreczników sosnowych, głównie z *Diprion simile* (HTG.) (GÓRNAŚ 1994).

Macrodipton nemoralis (ENSLIN, 1917)

Górny Śląsk: Brynek [CA39] 10 V 1996 1♀, leg. MPur.

W Polsce występuje razem z innymi gatunkami boreczników niezbyt licznie.

Neodiprion sertifer (GEOFFROY, 1785)

Górny Śląsk: Tworóg [CB30] 21 IX 1998 1♂ hod. i 22 X 1999 1♀ hod., leg. HS.

W Polsce gatunek dość rozpowszechniony we wszystkich regionach, głównie w młodnikach sosnowych.

PIŚMIENNICTWO

- BISCHOFF H. 1925. Hymenoptera (Aculeata, Ichneumonidae, Chalastogastra). *Beitr. Natur-KultGesch. Lith. angrenz. Geb.* 3: 278–334.
- BURAKOWSKI B., MROCKZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Cerambycidae i Bruchidae. *Kat. Fauny Polski* 23(15): 235 ss.
- CMOLUCH Z., PIOTROWSKI W. 1975. Materiały do znajomości rośliniarek (Symphyta, Hymenoptera) Lublina i jego okolic. *Polskie Pismo ent.* 45: 565–570.
- DITTRICH R. 1905. Verzeichnis der bisher in Schlesien aufgefundenen Hymenopteren II. Chalastogastra. *Z. Ent.* (N. F.) 30: 23–47.
- ERMOLENKO V. 1975. Rogochvosti ta pil'shchiki. Tentredopodibni pil'shchiki. Argidae, Diprionidae, Tenthredinidae (Selandriini, Dolerini). *Fauna Ukr.* 10(3): 374 pp.
- GÓRNAŚ E. 1994. Boreczniki. Wydawnictwo Świat, Warszawa: 46 ss.
- GUSSAKOVSKIJ V. 1935. Rogokhvosti i pilil'shchiki. Ch. 1. *Fauna SSSR* (N. S.) 1. Nasekomye pereponchatokrylye 2(1): XVIII + 452.
- GUSSAKOVSKIJ V. 1947. Rogokhvosti i pilil'shchiki. Ch. 2. *Fauna SSSR* (N. S.) 32. Nasekomye pereponchatokrylye 2(2): 234 pp.
- HUFLEJT T. 1976. Materiały do znajomości rośliniarek (Hymenoptera, Symphyta) Pienin. *Fragm. faun.* 21(4): 95–114.
- HUFLEJT T. 1997. *Symphyta* – Rośliniarki. [W:] RAZOWSKI J. (red.) Wykaz zwierząt Polski. T. V, cz. XXXII/24. Wydawnictwa Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków: 7–42.
- HUFLEJT T. 2001. Ordo (rząd): Hymenoptera – błonkówki. Subordo (podrząd): Symphyta – rośliniarki. [W:] GUTOWSKI J. M., JAROSZEWICZ B. (red.). Katalog fauny Puszczy Białowieckiej. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa: 208–364.
- KOSIBOWICZ M. 2000. Badania entomofauny drzewostanów bukowych przy użyciu pułapki kołnierkowej „Geolas”. *Sylvan* 144(8): 47–55.
- NIEZABITOWSKI E. 1897. Przyczynek do fauny rośliniarek (Phytophaga) Galicyi. *Spraw. Kom. fizyogr. Kraków* 32: 63–74.
- NIEZABITOWSKI E. 1899. Materiały do fauny rośliniarek (Phytophaga) Galicyi. *Spraw. Kom. fizyogr. Kraków* 34: 3–18.
- OBARSKI J. 1931a. Przyczynek do fauny Tenthredinoidea Polski. *Polskie Pismo ent.* 10: 40–50.
- OBARSKI J. 1931b. Materiały do fauny rośliniarek (Tenthredinoidea, Hymenoptera) Polski II. *Fragm. faun. Mus. zool. pol.* 1: 361–370.
- PIOTROWSKI W. 1998. Obnażacze (Hymenoptera, Argidae) Poleskiego Parku Narodowego i jego okolic. *Parki narod. Rezer. Przyr.* 17(3): 67–75.
- PIOTROWSKI W., SOŁTYK D., KLONOWSKI J. 2005. Nowe dane o występowaniu obnażaczowatych Argidae (Hymenoptera: Symphyta) w Polsce. *Cz. 1. Wiad. ent.* 24(2): 123–124.
- PIOTROWSKI W., SOŁTYK D., KLONOWSKI J. 2005. Nowe dane o występowaniu obnażaczowatych Argidae (Hymenoptera: Symphyta) w Polsce – część II. *Wiad. ent.* 24(3): 190–191.
- PIOTROWSKI W., SZOLTYS H. 2007. Rośliniarki (Hymenoptera: Symphyta) w zbiorach Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Część 1: rodziny Xyeloidae, Pamphiliidae, Megalontesidae, Xiphidriidae, Siricidae, Cephidae, Orussidae. *Acta ent. siles.* 14–15: 45–53.
- RUSZKOWSKI J. 1925. Rośliniarki (Tenthredinoidea) nowe dla fauny Wielkopolski. *Polskie Pismo ent.* 4(1): 14–17.

- STOCKI J. 1998. Szkodniki owadzie buków w Bieszczadzkiem Parku Narodowym. *Sylvan* 142(9): 85–98.
- SZULCZEWSKI J. 1922. Obecny stan badań nad fauną błonkówek Wielkopolski. *Spraw. Kom. fizyogr. Kraków* 55–56: 98–101.
- WIERZEJSKI A. 1868. Przyczynek do fauny owadów błonkoskrzydłych (Hymenoptera). *Spraw. Kom. fizyogr. Kraków* 2: 108–120.
- WIŚNIEWSKI B. 2000. Błonkówki (Hymenoptera) Polskich Bieszczadów ze szczególnym uwzględnieniem Bieszczadzkiego Parku Narodowego. *Monogr. bieszcz.* 8: 145–187.

SUMMARY

In the entomological collections of the Upper Silesian Museum in Bytom is in the way of Symphyta (Hymenoptera) 51 species from the following families (Argidae 18, Cimbicidae 22, Diprionidae 11). This collection is composed of 457 persons (Argidae 230, Cimbicidae 186, Diprionidae 41). This collection was gathered since 1883 until 2005, mostly from Upper Silesia.